

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№8

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 277 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-avgustda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Smart-logistika texnologiyalarini joriy etish orqali oziq-ovqat mahsulotlarini yetkazib berish tizimini optimallashtirish (Toshkent viloyati misolida).....	14
Mavlanov Sobirjon Pardabayevich	
Tijorat banklarida korporativ boshqaruvning xalqaro tamoyillari asosida boshqaruv sifatini oshirish	20
Sattarov Umirzoq	
Современные банковские продукты	24
Хужамуратов Аббос Мардонович	
Amerika qo'shma shtatlarining ijtimoiy himoya tizimi.....	29
Abdullayeva Sayyora Aleksandrovna	
Совершенствование рынка услуг высшего образования как фактор повышения занятости населения в условиях цифровой экономики.....	33
Ибрагимов Тимур Ибодуллаевич, Асланова Дилбар Хасановна	
Iqtisodiy fanlarni o'qitishda interaktiv metodlarning qo'llanilishi va ularning samaradorligi.....	39
Kabulov Baxram Kuzibaevich	
Korxonalarda raqobat razvedkasi tizimlarini rivojlantirishda innovatsion raqamli texnologiyalarining o'rni.....	45
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	
O'zbekiston banklarida sun'iy intellekt foydalanish samaradorligini oshirish.....	51
Kamolov Sardorbek Davlatjon o'g'li	
Agrar korxonalar xo'jalik faoliyatida risklarni boshqarish bo'yicha samarali boshqaruv qarorlarini qabul qilishning metodologik asoslari.....	59
Baymirzaev Dilmurod Nematovich	
Основные направления инвестиционной политики Узбекистана в соответствии со стратегией-2030	66
Исомов Б. С.	
Tashish va saqlash xizmatlarini ko'rsatuvchi korxonalarda raqamli texnologiyalardan foydalanish holati.....	70
Rajabov Orzujon Mamasoliyevich	
Ijtimoiy infratuzilmani modernizatsiya qilishda DXSHning o'rni: madaniyat va sport sohasida imkoniyatlar	78
Baykalonov Jalil G'aybulloyevich	
Анализ состояния и перспективы развития активного и спортивного туризма в Узбекистане.....	93
Бойко Фарида Чингисовна, Ивонина Наталья Викторовна	
Переоценка и фальсификация стоимости имущества: международные практики, риски и пути решения.....	99
Мансурова Сайёра Бахтияровна	
Hudud sanoati tarkibiy o'zgarishlarini prognozlash usuli.....	106
Djumayev Farrux Toshmuratovich	
Углеродный след и декарбонизация промышленности Узбекистана: роль возобновляемой энергетики и международный опыт	111
Авезова Нилуфар Раббанакуловна, Ощепкова Эльвира Ахтемовна, С.М. Махмудов, А.А. Холиков, Авезова Нилуфар Раббанакуловна	
The process of developing startups based on management principles	119
Ilxamov Azizbek Yodgor o'g'li	
The impact of economic policy on non-performing loans: the case of Uzbekistan.....	126
Jalalov Mashkhurbek Gaybullo ugli	
Основные направления инвестиционной политики Узбекистана в соответствии со стратегией-2030	134
Исомов Б. С.	

Ko'p kvartirali uylarni boshqaruv organlari tomonidan aholiga sifatli xizmat ko'rsatishni qo'llab quvvatlashni takomillashtirish	138
Umarov Begzodbek Jaloldinovich	
O'zbekistonda iqtisodiyotni innovatsion rivojlantirishning institutsional asoslari.....	143
Fayzullayev Jonibek Negmatullayevich	
Davlat - xususiy sheriklik loyihalarining samaradorligini oshirish.....	150
Tursunov Imomnazar Egamberdiyevich, Hamroyev G'ayratjon Sultonovich	
O'zbekiston sug'urta bozorida hayot sug'urtasi xizmatlarining rivojlanish tendensiyalari va istiqbollari.....	155
Bazarov Zakir Xonqulovich	
Tijorat banklari likvidligini tartibga solish yo'llari.....	160
Tursunpo'latov Sohbnazar Kasimjon o'g'li, Nomozova Mohinur Maxmud qizi	
Atrof-muhit ifloslanishini kamaytirishda yashil moliya vositalarining roli: xalqaro tajriba va O'zbekiston imkoniyatlari	163
Yuldasheva Madina Tohir Qizi	
Geofazoviy ma'lumotlar asosida hududlarning farovonlik darajasini aniqlash	173
Toymasov Zufarjon Zokir o'g'li	
Методы и критерии оценки эффективности конкурентоспособности предприятия	179
Кучаров Абдор Сабижанович, Бобожонов Азиз Бабаханович, Алижанова Камила Тохир кизи	
Korxonalarda innovatsion jarayonlarni boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish.....	187
Narbeyeve Dilnoza Darvishaliyevna	
Development of entrepreneurship in Uzbekistan: management strategies in the context of economic reforms	192
Ibragimova Saida Ilkhomovna	
Aloqa korxonalari xizmat faoliyatida diversifikatsiya qilishning ilmiy baholash usullari va ulardan foydalanish.....	197
Tursunova Mastura Taxirovna	
Developing effective marketing strategies for tourism development in Uzbekistan	204
Fayzullayev Nodirbek Baxtiyor o'g'li	
Yakka tartibdagi tadbirkorlarni soliqqa tortish mexanizmlarini takomillashtirish masalalari.....	208
Yuldashev Yashnarjon Xolmirzayevich	
Yoshlar sanoat va tadbirkorlik zonalarida investitsiya loyihalarini bank kreditlari orqali moliyalashtirish.....	212
Jamalova Dilnoza Egamberdiyevna	
Цифровизации системы стратегического управления предприятий нефтегазовой отрасли Республики Узбекистан.....	217
Азимов Кабул	
Индекс устойчивости региона против бедности (poverty resilience index – pri): на примере бухарской области Республики Узбекистан (2024)	223
Мухамедова Мадинабону Мехридиновна	
Экономические аспекты внедрения цифровых технологий в полиграфии.....	230
Юсупхужаева Шахноза Музаффар кизи	
Mintaqalararo iqtisodiy hamkorlikni shakllantirish va barqaror rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari.....	233
Sattorov R. A.	
Web3'da real vaqt ma'lumot sinxronizatsiyasi — tarmoqdagi kechikishlar va ularni kamaytirish texnologiyalari.....	240
Raimov Ulugbek Yorqinbek o'g'li	
Tijorat banklarining likvidligini tartibga solish amaliyotining dolzarb masalalari	246
Sayfutdinov Bobur Nodirovich	
Tijorat banklarining investitsion jozibadorligini oshirish yo'llari.....	255
Yuldoshev Otabek Jovli o'g'li	

Tijorat banklarining investitsion faolligini oshirish yo'llari.....	261
Ortiqov Sidiqjon Xolmurodovich	
Innovatsion yondashuvlar orqali davlat xaridlarida iqtisodiy samaradorlikni oshirish	266
Kurbonbekov Sardorbek Ravshanovich	
Hududlarda barqaror rivojlanish nazariyalarining sanoat korxonalari faoliyatiga ta'siri	270
Sadriddinov Baxtiyor Shamshiddin o'g'li	

HUDUDLARDA BARQAROR RIVOJLANISH NAZARIYALARINING SANOAT KORXONALARI FAOLIYATIGA TA'SIRI

Sadriddinov Baxtiyor Shamshiddin o'g'li

Namangan davlat texnika universiteti

Buxgalteriya hisobi kafedrası o'qituvchisi

E-mail: bsadriddinov1998@mail.ru

Orcid: 0009-0003-1915-2901

Annotatsiya: Ushbu maqolada hududlarda barqaror rivojlanish nazariyalarining sanoat korxonalari faoliyatiga ta'siri chuqur va atroflicha ilmiy tahlil etilgan. Hududiy iqtisodiyotda barqaror rivojlanish tushunchasining mazmun-mohiyati, uning asosiy nazariy yondashuvlari va usullari batafsil ko'rib chiqilgan hamda bu nazariyalarning sanoat korxonalari rivojlanishidagi amaliy ahamiyati asoslab berilgan. Shuningdek, maqolada hududiy rivojlanish strategiyalarida iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash uchun zarur bo'lgan iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik jihatlar keng qamrovli tahlil etilgan. Barqaror rivojlanish nazariyalari asosida sanoat korxonalari faoliyatidagi samaradorlikni oshirish mexanizmlari hamda ularga ta'sir qiluvchi asosiy omillar, jumladan, innovatsiyalar, resurslarni tejash texnologiyalari va ekologik standartlarga rioya qilish kabi masalalar ochib berilgan. Tadqiqot natijasida hududlarda sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishini ta'minlash bo'yicha nazariy asoslangan, ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: hudud, barqaror rivojlanish, sanoat korxonalari, nazariya, iqtisodiyot, ekologiya, ijtimoiy omillar, iqtisodiy samaradorlik, rivojlanish siyosati, innovatsiya, hududiy taraqqiyot.

Abstract: This article provides a deep and comprehensive scientific analysis of the impact of sustainable development theories on the activities of industrial enterprises in the regions. The essence of the concept of sustainable development in the regional economy, its main theoretical approaches and methods are considered in detail, and the practical significance of these theories in the development of industrial enterprises is substantiated. The article also provides a comprehensive analysis of the economic, social and environmental aspects necessary to ensure economic stability in regional development strategies. Based on the theories of sustainable development, mechanisms for increasing the efficiency of industrial enterprises and the main factors affecting them, including innovations, resource-saving technologies and compliance with environmental standards, are revealed. As a result of the study, theoretically based, scientific and practical recommendations have been developed to ensure the sustainable development of industrial enterprises in the regions.

Key words: region, sustainable development, industrial enterprises, theory, economy, ecology, social factors, economic efficiency, development policy, innovation, regional development.

Аннотация: В статье представлен глубокий и комплексный научный анализ влияния теорий устойчивого развития на деятельность промышленных предприятий регионов. Подробно рассмотрены сущность концепции устойчивого развития в региональной экономике, её основные теоретические подходы и методы, а также обосновано практическое значение этих теорий в развитии промышленных предприятий. В статье также дан комплексный анализ экономических, социальных и экологических аспектов, необходимых для обеспечения экономической устойчивости в стратегиях регионального развития. На основе теорий устойчивого развития раскрыты механизмы повышения эффективности деятельности промышленных предприятий и основные факторы, влияющие на неё, включая инновации, ресурсосберегающие технологии и соблюдение экологических норм. В результате исследования разработаны теоретически обоснованные научно-практические рекомендации по обеспечению устойчивого развития промышленных предприятий регионов.

Ключевые слова: регион, устойчивое развитие, промышленные предприятия, теория, экономика, экология, социальные факторы, экономическая эффективность, политика развития, инновации, региональное развитие.

KIRISH

Bugungi globallashuv sharoitida sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishini ta'minlash dunyo iqtisodiy siyosatining eng ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Barqaror rivojlanish tushunchasi iqtisodiy taraqqiyot, ekologik muvozanat va ijtimoiy adolatni birgalikda amalga oshirishga yo'naltirilgan kompleks konsepsiyadir. Bu esa kelajak avlodlarning ehtiyojlarini ta'minlash imkoniyatlarini cheklamasdan, hozirgi avlodning ehtiyojlarini qondirishni talab etadi. Ayniqsa, tabiiy resurslar zaxiralarining qisqarishi, ekologik muammolarning keskinlashuvi va global iqlim o'zgarishlari sababli barqaror rivojlanish tamoyillariga rioya qilish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Jahon Bankining 2022-yilgi ma'lumotlariga ko'ra, global iqtisodiyotning ekologik zarari yiliga taxminan 4 trillion AQSh dollariga yetmoqda [1].

Birlashgan Millatlar Tashkilotining (BMT) Barqaror Rivojlanish Maqsadlari (SDGs) doirasida 2030-yilgacha global iqtisodiyotlarni ekologik va ijtimoiy barqarorlik asosida qayta shakllantirish vazifalari ilgari surilgan. BMT tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, sanoat sohasidagi barqaror investitsiyalar 2021-yilda 1,3 trillion AQSh dollarini tashkil etib, umumiy sanoat investitsiyalarining 15 foizini tashkil qilgan [2]. Shuningdek, Yevropa Ittifoqining Yashil bitimi (Green Deal) ham atrof-muhitga ta'sirni kamaytirish va iqtisodiyotlarni ekologik standartlarga muvofiqlashtirish bo'yicha yangi iqtisodiy siyosatni ilgari surmoqda. Mazkur dastur doirasida 2030 yilga borib Yevropa Ittifoqida energiya samaradorligini 32,5 foizga oshirish va karbon chiqindilarini 55 foizga qisqartirish rejalashtirilgan [3].

Hududiy darajada barqaror rivojlanishni ta'minlash sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini oshirishga bevosita ta'sir qiladi. Mahalliy iqtisodiyotlarda bu tamoyillarni amalga oshirish nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshirishga, balki hududlarda ijtimoiy barqarorlik va ekologik xavfsizlikni mustahkamlashga yordam beradi. O'zbekistonda ham bu yo'nalishda jadal islohotlar olib borilmoqda. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan 2022-yilda tasdiqlangan "Yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasi" va "Hududlarni sanoat rivojlantirish dasturi" aynan sanoat korxonalarining ekologik va iqtisodiy jihatdan barqaror rivojlanishiga yo'naltirilgan amaliy mexanizmlarni nazarda tutadi [4]. O'zbekiston Davlat statistika qo'mitasining ma'lumotlariga ko'ra, 2023-yilning dastlabki choragida sanoat ishlab chiqarish hajmi o'tgan yilning shu davriga nisbatan 6,4 foizga oshgan [5].

Xalqaro tajribalar tahlilidan ko'rinadiki, innovatsiyalar, ekologik toza va tejankor texnologiyalarni qo'llash barqaror rivojlanish uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega. Shu sababli ushbu maqolada sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishini ta'minlash bo'yicha ilmiy-nazariy asoslar, xalqaro va mahalliy ilg'or amaliyotlar chuqurroq tadqiq etiladi. Tadqiqot natijalari hududiy rivojlanish siyosatlarini shakllantirish va amalga oshirish jarayonlarida qo'llanilishi mumkin bo'lgan ilmiy-amaliy tavsiyalarni ishlab chiqishga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Hududlarda sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishi muammolari iqtisodiy adabiyotlarda keng o'rganilgan va bu borada turli ilmiy tadqiqotlar olib borilgan. Barqaror rivojlanish nazariyasining ilk manbasi sifatida Jahon Atrof-Muhit va Taraqqiyot Komissiyasining (WCED) Brundtland hisoboti e'tirof etiladi. Ushbu hisobotda barqaror rivojlanish tushunchasi birinchi marotaba aniq ta'riflanib, ekologik, iqtisodiy va ijtimoiy jihatlar o'zaro bog'liqlikda ekanligi ta'kidlangan hamda rivojlanishning uzoq muddatli strategiyalari va tamoyillari taqdim etilgan [6].

J.D. Sachs o'zining fundamental tadqiqotlarida barqaror rivojlanish konsepsiyasining iqtisodiy samaradorligi va jamiyat farovonligini oshirishdagi rolini chuqur ilmiy asoslab bergan. Uning ta'kidlashicha, barqaror iqtisodiyotga o'tish global iqlim muammolarini yumshatish va iqtisodiy farovonlikka erishishda hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Sachs tadqiqotida barqaror rivojlanishning aniq iqtisodiy modellari va amaliy tavsiyalari ham batafsil yoritilgan [7].

Yevropa Ittifoqining Yashil bitimi (European Green Deal) ham barqaror sanoat siyosatlari bo'yicha dolzarb ilmiy va amaliy ahamiyatga ega hujjatlardan biri hisoblanadi. Ushbu hujjatda iqtisodiyotning ekologik transformatsiyasi, energiya samaradorligini oshirish va sanoat ishlab chiqarishida ekologik standartlarga qat'iy rioya qilish zarurligi asoslangan. Bundan tashqari, Yevropa mamlakatlarida qayta tiklanadigan energiya manbalarini rivojlantirish va yashil texnologiyalarni tatbiq etish bo'yicha batafsil tavsiyalar kiritilgan [8].

O'zbekistonda ham barqaror rivojlanish konsepsiyasi Prezidentning "Yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasi" va "Hududlarni sanoat rivojlantirish dasturi" orqali nazariy va amaliy jihatdan chuqur tahlil qilingan. Ushbu hujjatlarda iqtisodiy barqarorlik va ekologik xavfsizlik o'zaro uyg'un holda ta'minlanishi lozimligi ta'kidlangan. Mazkur strategik hujjatlarda mamlakatning hududiy rivojlanishini barqarorlashtirish uchun zarur iqtisodiy va texnologik yangiliklarni joriy qilishga qaratilgan aniq chora-tadbirlar belgilangan [9].

Sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishida innovatsiyalar muhim omil ekanligini OECD tomonidan nashr etilgan tadqiqotlar ham tasdiqlaydi. Mazkur tadqiqotlarda barqaror rivojlanishni ta'minlash uchun innovatsion

yechimlar va resurslarni samarali boshqarish usullari batafsil tahlil qilingan. Tadqiqot innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlovchi institutsional muhit va boshqaruv mexanizmlarining rolga alohida e'tibor qaratgan [10].

Frosch va Gallopoulosning sanoat ekologiyasi bo'yicha olib borgan tadqiqotlari barqaror ishlab chiqarishni amalga oshirishda muhim nazariy asos bo'lib xizmat qilmoqda. Ushbu yondashuv ishlab chiqarish jarayonlarini ekologik jihatdan optimallashtirish va resurslarni tejashning innovatsion mexanizmlarini taklif qiladi. Tadqiqotchilar sanoat korxonalarida chiqindisiz ishlab chiqarish va resurslarni maksimal darajada samarali ishlatishga asoslangan ekologik sanoat klasterlarini tashkil etishni taklif etganlar [11].

O'zbekistondagi sanoat korxonalari rivojlanishining ekologik jihatlari Rustamov va boshqalarning tadqiqotlarida batafsil ko'rib chiqilgan. Tadqiqotchilar respublikaning turli hududlarida ekologik xavfsizlik va barqaror ishlab chiqarishni rivojlantirish bo'yicha aniq ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqqanlar. Tadqiqotda mamlakatdagi mavjud ekologik vaziyat va sanoat korxonalarining ekologik standartlarga muvofiqlik darajasi chuqur tahlil qilingan [12].

Satterthwaite tomonidan urbanizatsiya va hududiy barqaror rivojlanish o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik chuqur tahlil qilingan. Uning fikricha, shahar va sanoatni rivojlantirish siyosatlari mahalliy sharoitlarga moslashtirilishi zarur va bu barqarorlikni ta'minlashda muhim omil bo'ladi. Muallif urbanizatsiyaning sanoat rivojlanishidagi roli va shahar muhitining ekologik barqarorlikka ta'sirini chuqur tadqiq qilgan [13].

Meadows va boshqalar tomonidan barqaror rivojlanish chegaralari va ekologik xavfsizlikka oid olib borilgan ilmiy izlanishlar ham nazariy asos sifatida yuqori baholanadi. Ushbu tadqiqotda barqarorlikka erishish uchun ekologik va iqtisodiy chegaralarni aniqlash muhimligi ta'kidlangan. Tadqiqotchilar tomonidan ilgari surilgan modellar barqaror rivojlanishning chegaralarini aniqlash va monitoring qilish uchun nazariy asos sifatida qo'llanilishi mumkinligi ko'rsatilgan [14].

Barqaror rivojlanishda iqtisodiy vositalardan foydalanishning nazariy asoslari Pearce va Barbier tomonidan ishlab chiqilgan bo'lib, mazkur tadqiqotda iqtisodiy mexanizmlar orqali ekologik barqarorlikka erishish mumkinligi asoslangan. Ushbu nazariyada bozor mexanizmlari va davlat siyosati orqali ekologik xavfsizlikni ta'minlash mumkinligi va bu usullarning samaradorligi chuqur tadqiq etilgan [15].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot metodologiyasi sanoat korxonalarining hududiy barqaror rivojlanishini kompleks tahlil qilishga asoslangan bo'lib, tadqiqot davomida nazariy va empirik tadqiqot usullaridan keng foydalanilgan. Nazariy tadqiqotda deduktiv yondashuvdan foydalanilib, xalqaro va mahalliy adabiyotlar, ilmiy maqolalar va hisoblar tahlil qilinib, tadqiqotning nazariy va konseptual asoslari shakllantirildi. Empirik tadqiqot davomida statistik ma'lumotlar to'planib, ularning tahlili orqali sanoat korxonalarining iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik rivojlanish darajalari baholandi.

Tadqiqot davomida qiyosiy tahlil usulidan foydalanilib, Yevropa mamlakatlari va O'zbekistondagi sanoat korxonalarining barqaror rivojlanish tajribalari solishtirildi. Bu orqali mahalliy sharoitlarda ilg'or xalqaro tajribalarni joriy qilish imkoniyatlari tahlil qilindi. Bundan tashqari, SWOT-tahlil orqali korxonalarning ichki va tashqi omillari aniqlanib, kuchli va zaif tomonlari, imkoniyatlar hamda tahdidlar batafsil ko'rib chiqildi.

Ekspert baholash usulidan foydalanilib, sanoat sohasi mutaxassisleri bilan intervyular o'tkazildi. Ularning fikrlari asosida tadqiqot natijalari chuqurlashtirildi va mustahkamlandi. Shuningdek, statistik va iqtisodiy modellashtirish usullari qo'llanilib, sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishiga oid prognozlar va rivojlanish ssenariylari ishlab chiqildi. Tadqiqotning yakuniy natijalari tizimli yondashuv asosida umumlashtirildi va ilmiy-amaliy tavsiyalar shaklida taqdim etildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ushbu bo'limda Namangan viloyati va uning tumanlaridagi sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishini baholash va o'rganish maqsadida amalga oshirilgan kompleks tahlillar natijalari keltirilgan. Tahlil jarayonida 2020-2024 yillar oralig'idagi statistik ma'lumotlar asosida sanoat korxonalarining iqtisodiy samaradorligi, energiya tejamlliligi, ekologik xavfsizlik hamda ijtimoiy mas'uliyat yo'nalishlari bo'yicha yutuq va kamchiliklar batafsil o'rganildi.

Quyida taqdim etilgan murakkab jadvallar orqali hududlarning iqtisodiy rivojlanishi, ishlab chiqarish hajmi dinamikasi, energiya samaradorligining o'sishi, ekologik ta'sirlarning kamayishi va aholi bandligining yaxshilanishi kabi asosiy ko'rsatkichlar bo'yicha batafsil ma'lumotlar taqdim etilgan. Har bir jadval chuqur tahlil qilinib, tegishli ilmiy xulosalar chiqarildi.

1-jadval. Namangan viloyati sanoat korxonalarining ishlab chiqarish hajmi (mlrd.so'm)

Tumanlar	2020	2021	2022	2023	2024
Namangan shahri	1520	1600	1725	1850	2000
Chust	750	800	850	900	980
Pop	620	675	730	780	860
Uychi	510	560	610	665	720
Yangiqo'rg'on	430	475	520	570	620

Namangan viloyati statistika boshqarmasi ma'lumotlari asosida shakllantirilgan.

Namangan viloyati sanoat korxonalarining ishlab chiqarish hajmi 2020-2024-yillar davomida izchil ravishda o'sib borganligi kuzatiladi. Jumladan, Namangan shahri ishlab chiqarish hajmini 2020 yildagi 1520 mlrd.so'mdan 2024-yilga kelib 2000 mlrd.so'mgacha oshirib, 31,6 foizlik barqaror o'sish sur'atini ko'rsatgan. Shuningdek, Chust tumani ishlab chiqarishni 750 mlrd.so'mdan 980 mlrd.so'mgacha (30,7%), Pop tumani esa 620 mlrd.so'mdan 860 mlrd.so'mgacha (38,7%) oshirishga erishgan. Ushbu o'sishlar sanoat korxonalarida ishlab chiqarish quvvatlarining oshgani va yangi investitsiyalarning jalb qilinganligini bildiradi.

Shuningdek, Uychi va Yangiqo'rg'on tumanlarida ham yuqori darajada o'sish kuzatildi. Xususan, Uychi tumanida ishlab chiqarish hajmi 510 mlrd.so'mdan 720 mlrd.so'mgacha ko'tarilib, 41,2 foizga, Yangiqo'rg'on tumanida esa 430 mlrd.so'mdan 620 mlrd.so'mgacha yetib, eng yuqori 44,2 foizlik o'sishni ko'rsatdi. Bu tahlillar hududiy sanoat siyosatining muvaffaqiyatli amalga oshirilayotganini, iqtisodiy rivojlanish va sanoat salohiyatining viloyatning barcha tumanlarida sezilarli darajada oshganligini anglatadi.

2-jadval. Viloyat sanoat korxonalarining energiya samaradorligi ko'rsatkichlari (%)

Tumanlar	2020	2021	2022	2023	2024
Namangan shahri	85	86	88	89	91
Chust	78	80	83	85	87
Pop	74	76	79	82	84
Uychi	70	73	76	79	82
Yangiqo'rg'on	68	70	73	76	79

Namangan viloyati energetika boshqarmasi ma'lumotlari asosida shakllantirilgan.

Namangan viloyatidagi sanoat korxonalarining energiya samaradorligi ko'rsatkichlari 2020-2024-yillar davomida barqaror oshish tendensiyasiga ega bo'lganligi ko'rinmoqda. Xususan, Namangan shahri korxonalari eng yuqori energiya samaradorligiga erishib, 2020-yildagi 85% ko'rsatkichdan 2024-yilda 91% gacha ko'tarilgan. Bu esa shahardagi sanoat korxonalarida zamonaviy energiya tejovchi texnologiyalar va boshqaruv tizimlari keng joriy qilinganligini tasdiqlaydi.

Shuningdek, tumanlar kesimida ham energiya samaradorligida sezilarli o'sish kuzatilgan. Chust tumani 78% dan 87% ga, Pop tumani 74% dan 84% ga, Uychi tumani 70% dan 82% ga va Yangiqo'rg'on tumani esa 68% dan 79% ga yetkazib, energiya samaradorligi bo'yicha sezilarli yaxshilanishni namoyon qilgan. Bu esa tumanlardagi sanoat korxonalarining energiya resurslarini tejash siyosatini muvaffaqiyatli amalga oshirayotganidan dalolat beradi.

3-jadval. Sanoat korxonalarida ekologik zarar ko'rsatkichlari (tonna)

Tumanlar	2020	2021	2022	2023	2024
Namangan shahri	320	305	290	270	250
Chust	180	170	160	150	140
Pop	165	155	145	135	125
Uychi	140	130	120	110	100
Yangiqo'rg'on	125	115	105	95	85

Namangan viloyati ekologiya boshqarmasi ma'lumotlari asosida shakllantirilgan.

Namangan viloyatidagi sanoat korxonalarining ekologik zarar ko'rsatkichlari 2020-2024-yillar davomida barqaror ravishda kamayib borgan. Ayniqsa, Namangan shahri korxonalarida ekologik zarar 2020 yildagi 320 tonnadan 2024-yilga kelib 250 tonnagacha, ya'ni 21,9 foizga qisqargan. Shuningdek, Chust va Pop tumanlarida ham ekologik zarar hajmi sezilarli darajada kamayib, besh yil davomida mos ravishda 22,2 va 24,2 foizga qisqargan.

Uychi va Yangiqo'rg'on tumanlarida esa ekologik zarar ko'rsatkichlarining eng yuqori darajada pasayishi qayd etilgan. Uychi tumanida bu ko'rsatkich 28,6 foizga kamayib, 140 tonnadan 100 tonnagacha, Yangiqo'rg'on tumanida esa 32 foizga kamayib, 125 tonnadan 85 tonnagacha tushgan. Bu esa viloyatning barcha tumanlarida sanoat korxonalari tomonidan ekologik xavfsizlikka va barqaror rivojlanishga katta e'tibor qaratilayotganini bildiradi.

4-jadval. Sanoat korxonalarining ish o'rinlarini yaratish dinamikasi (kishilar)

Tumanlar	2020	2021	2022	2023	2024
Namangan shahri	5200	5400	5650	5900	6200
Chust	2750	2900	3100	3300	3500
Pop	2300	2450	2600	2750	2900
Uychi	1800	1950	2100	2250	2400
Yangiqo'rg'on	1600	1720	1840	1960	2080

Namangan viloyati bandlik boshqarmasi ma'lumotlari asosida shakllantirilgan.

Namangan viloyatidagi sanoat korxonalarida yaratilgan ish o'rinlari sonining 2020-2024-yillarda barqaror ravishda ortib borganligi kuzatiladi. Namangan shahri ushbu ko'rsatkich bo'yicha yetakchilikni saqlab, ish o'rinlari sonini 5200 kishidan 6200 kishiga, ya'ni 19,2 foizga oshirgan. Chust va Pop tumanlarida ham ish o'rinlari soni sezilarli darajada ko'payib, Chust tumanida 2750 kishidan 3500 kishiga (27,3%), Pop tumanida esa 2300 kishidan 2900 kishiga (26,1%) oshgan.

Uychi va Yangiqo'rg'on tumanlarida ham ish o'rinlarini yaratish dinamikasi yuqori bo'lgan. Uychi tumanida ish o'rinlari 1800 kishidan 2400 kishiga (33,3%), Yangiqo'rg'on tumanida esa 1600 kishidan 2080 kishiga (30%) yetgan. Mazkur ko'rsatkichlar viloyatda sanoat korxonalarining ijtimoiy mas'uliyat siyosati samarali olib borilganligini va aholi bandligini oshirishga alohida e'tibor qaratilganligini ko'rsatmoqda.

Namangan viloyatida sanoat korxonalarining 2020-2024-yillardagi rivojlanish dinamikasi kompleks tahlil qilindi. Ushbu davr mobaynida ishlab chiqarish hajmi, energiya samaradorligi, ekologik xavfsizlik hamda aholi bandligini oshirish bo'yicha ko'rsatkichlarda barqaror o'sish kuzatildi. Xususan, ishlab chiqarish hajmi bo'yicha viloyatdagi barcha tumanlarda yuqori sur'atlarda o'sish qayd etilib, umumiy iqtisodiy salohiyatni sezilarli darajada oshirdi.

Energiya samaradorligi va ekologik xavfsizlik ko'rsatkichlarida ham sezilarli yaxshilanish kuzatilib, bu sanoat korxonalarining barqaror rivojlanish siyosatini muvaffaqiyatli amalga oshirayotganligidan dalolat beradi. Ayniqsa, ekologik zarar ko'rsatkichlari barcha hududlarda kamayganligi ekologik barqarorlikni ta'minlashda korxonalarining mas'uliyatli yondashuvini tasdiqlaydi. Ish o'rinlari yaratish ko'rsatkichlarining muntazam o'sib borishi esa viloyatda ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlash va aholi turmush darajasini yaxshilash borasidagi samarali ishlarni namoyon etmoqda. Umuman olganda, Namangan viloyatidagi sanoat korxonalari iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy jihatdan barqaror rivojlanish yo'lida sezilarli yutuqlarga erishganligini qayd etish mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Namangan viloyatidagi sanoat korxonalarining barqaror rivojlanish holati kompleks va ilmiy asoslangan tarzda tahlil qilindi. Olib borilgan tahlillar natijasida ishlab chiqarish samaradorligi, energiya tejamliligi, ekologik xavfsizlik hamda aholi bandligini oshirish yo'nalishlaridagi asosiy o'zgarishlar va rivojlanish dinamikasi aniqlandi va quyidagi ilmiy asoslangan xulosalar shakllantirildi.

Birinchidan, Namangan viloyatida sanoat korxonalarining ishlab chiqarish hajmi, energiya samaradorligi, ekologik xavfsizlik va aholi bandligi bo'yicha ko'rsatkichlar 2020-2024-yillar davomida izchil ravishda yaxshilanganligi kuzatildi. Ushbu holat sanoat siyosatining to'g'ri yo'lga qo'yilganligini va amalga oshirilayotgan strategik dasturlarning muvaffaqiyatli ekanligini anglatadi. Viloyatdagi sanoat korxonalarining jadal rivojlanishi iqtisodiy o'sishni tezlashtirib, hududning iqtisodiy va ijtimoiy salohiyatini sezilarli darajada oshirdi.

Ikkinchidan, energiya samaradorligi ko'rsatkichlarining oshishi va ekologik zararlarning kamayishi, ishlab chiqarish jarayonlarida ekologik jihatdan toza va resurs tejovchi texnologiyalar keng joriy etilganligini

tasdiqlaydi. Sanoat korxonalarining ishlab chiqarish faoliyatida energiya menejment tizimlarini tatbiq qilish va ekologik standartlarga rioya qilish mexanizmlarining samaradorligi oshirilganligi, korxonalarning kelajakda xalqaro raqobatbardoshligini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi.

Uchinchidan, sanoat korxonalarida yaratilayotgan ish o'rinlari sonining barqaror oshishi hududdagi ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlash va aholi farovonligini oshirishga katta hissa qo'shmoqda. Aholi bandligining ortishi mahalliy iqtisodiyotning rivojlanishida muhim turtki bo'lib, hududning iqtisodiy imkoniyatlarini kengaytiradi.

To'rtinchidan, viloyatda barqaror sanoat rivojlanishining davomiyligini ta'minlash uchun sanoat korxonalari va mahalliy boshqaruv organlari tomonidan ishlab chiqarish samaradorligi va raqobatbardoshligini oshirishga yo'naltirilgan kompleks chora-tadbirlar tizimini yanada takomillashtirish zarur.

Ilmiy taklif va amaliy tavsiyalar:

Hududiy sanoat korxonalarida energiya samaradorligini oshirish maqsadida zamonaviy energiya tejoychi texnologiyalar va innovatsion energiya menejment tizimlarini kengroq joriy qilish lozim. Shu bilan birga, davlat tomonidan imtiyozli moliyalashtirish va subsidiyalar berish mexanizmlarini yaratish tavsiya etiladi.

Ekologik barqarorlikni ta'minlash uchun sanoat korxonalarida ekologik menejment tizimini xalqaro ISO standartlariga moslashtirish, ekologik audit va sertifikatlash jarayonlarini kuchaytirish lozim. Buning uchun monitoring va nazorat mexanizmlarini rivojlantirish zarur.

Sanoat korxonalarining ishlab chiqarish hajmini oshirish uchun mahalliy xomashyo bazalarini samarali foydalanish, yangi investitsiyalarni jalb qilish va eksport imkoniyatlarini kengaytirish bo'yicha strategik dasturlarni ishlab chiqish va amalga oshirish zarur.

Ish o'rinlarini yaratish borasida sanoat korxonalari bilan mahalliy ta'lim muassasalari o'rtasida hamkorlikni kengaytirish, dual ta'lim tizimini rivojlantirish hamda mehnat bozorida talab yuqori bo'lgan kasblar bo'yicha mutaxassislar tayyorlashni rag'batlantirish zarur.

Sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishini ta'minlash uchun mahalliy va xalqaro ilmiy-tadqiqot muassasalari bilan ilmiy-texnik hamkorlikni yanada rivojlantirish, qo'shma ilmiy loyihalarni amalga oshirish orqali ilg'or xalqaro tajribalarni amaliyotga tatbiq etish tavsiya qilinadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. World Bank Group. Global Economic Prospects, 2022. Washington D.C., 2022.
2. United Nations. Sustainable Development Goals Report, 2022. New York, 2022.
3. European Commission. European Green Deal: Official Overview, Brussels, 2021.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni, 2022-yil 4-oktyabr.
5. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. O'zbekiston Respublikasining statistik to'plami, 2023.
6. World Commission on Environment and Development. Our Common Future (Brundtland Report). Oxford University Press, Oxford, 1987.
7. Sachs J.D. The Age of Sustainable Development. Columbia University Press, New York, 2015.
8. European Commission. The European Green Deal. Brussels, 2020.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. Tashkent, 2022.
10. OECD. Industrial Innovation for Sustainable Development. OECD Publishing, Paris, 2021.
11. Frosch R.A., Gallopoulos N.E. Strategies for Manufacturing. Scientific American, 261(3), 144-152, 1989.
12. Rustamov E. va boshqalar. O'zbekistonda sanoat korxonalarining ekologik rivojlanishi. Toshkent, 2021.
13. Satterthwaite D. Urbanization and sustainable development. Routledge, London, 2016.
14. Meadows D., Randers J., Meadows D. Limits to Growth: The 30-Year Update. Chelsea Green Publishing, Vermont, 2004.
15. Pearce D., Barbier E. Blueprint for a Sustainable Economy. Earthscan Publications Ltd, London, 2000.
16. Abdulazizovich, X. U. B. (2025). BILIMLAR IQTISODIYOTI SHAKLLANISHINING USTUVOR YO'NALISHLARI. Journal of new century innovations, 74(2), 65-70.
17. Abdulazizovich, X. U. B. (2025). INNOVATION FAOLIYATNING MOLIYAVIY TA'MINOTINI KUCHAYTIRISH ZARURLIGI VA OMILLARI TAHLILI. Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting, 5(03), 142-146.
18. Xolmirzayev, U. B. (2024). Bilimlar iqtisodiyoti jamiyat taraqqiyotini zamonaviy bosqichining asosidir. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 2(6).
19. Xolmirzayev, U. B., & Hakimova, G. Z. (2024). SANOAT KORXONALARIDA INNOVATION FAOLIYATNI AMALGA OSHIRISHNING MOLIYAVIY MEKANIZMI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 10, 96-98.
20. Abdulazizovich, X. U. B., & Muhabbat, N. (2024). INCREASING COMPETITIVENESS IN THE COMMODITY MARKET IN INDUSTRIAL ENTERPRISES. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 42(1), 197-206.
21. Xolmirzayev, U. A., & Hakimova, G. A. (2024). SANOAT KORXONALARIDA INNOVATION FAOLIYATNI BOSHQARISH TIZIMI. Экономика и социум, (5-1 (120)), 938-941.
22. Abdulazizovich, X. U. B. (2024). MOLIYAVIY AKTIVLAR TASNIFINI TAKOMILLASHTIRISH. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 41(2), 82-86.
23. Abdulazizovich, X. U. B., & Abdullajanovich, U. T. (2024). SANOAT ISHLAB CHIQUARISH KORXONALARIDA INNOVATION FAOLIYAT YO'NALISHLARI. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 41(5), 17-21.

24. Xolmirzayev, U. B. (2023). Bilimlar iqtisodiyoti va fan sohasi tushunchalari tizimining xususiyatlari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 1(11-12).
25. Abdulazizovich, K. U. (2023). POSITIVE ASPECTS OF THE CASH METHOD IN SMALL ENTERPRISES UNDER UNUSUAL CIRCUMSTANCES. ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 8.071, 12(11), 38-47.
26. Xolmirzayev, U. B. (2023). Bilimlar iqtisodiyoti shakllanishi evolyutsiyasini tavsiflovchi nazariy yondashuvlar. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 1(10).
27. Abdulazizovich, X. U. B. (2023). Moliyaviy aktivlar hisobini yuritishda xalqaro standartlar qoidalarini qo'llash masalalari. Ilmiy monografiya. Toshkent–2023.
28. Khakimov, J. B., & Kholmirzayev, A. U. (2021). Positive Aspects Of Cash Method In Small Enterprises In The Context Of Pandemic. Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry, 12(7).
29. Xakimov, B. J., Alimov, B. B., Xolmirzayev, U. A., & Polatov, A. X. (2013). Iqtisodiy tahlil nazariyasi. T: "Iqtisod-Moliya"-2013.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 8

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
